

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 maja 2023r. Sąd Rejonowy w Toruniu oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. (Uzasadnienie wyroku k. 309-316v. akt)

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

przepisów prawa materialnego, tj. art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: u.k.k.) w zw. z art. 5 pkt 6 u.k.k. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w nieprawidłowym przyjęciu, że na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.k. w zw. z art. 5 pkt 6 u.k.k. w zw. z art. 52 u.k.k. w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego opłata na rzecz pośrednika kredytowego nie podlega zwrotowi od kredytodawcy;

przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w nieustaleniu przez Sąd I instancji faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy w sposób niezgodny z zebrany materiał dowodowy oraz zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, tj. że kredytobiorca nie zawarł z pośrednikiem kredytowym umowy o pośrednictwo kredytowe (umowa zlecenia) oraz nieustaleniu, że powstanie kosztu opłaty za pośrednictwo kredytowe wiązało się tylko z umową kredytu, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem doprowadziło Sąd I instancji do uznania, że kredytobiorcę łączyła z pośrednikiem kredytowym umowa, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia powództwa z uwagi na brak legitymacji biernej po stronie pozwanej.

W związku z powyższymi zarzutami skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

(apelacja wraz z zarzutami i uzasadnieniem – k. 321 – 326 v. akt).

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

(odpowiedź powoda na apelację – k. 339 – 351 akt)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu I instancji, stojące u podstaw wydanego przez ten Sąd orzeczenia, znajdujące się w jego pisemnym uzasadnieniu przyjmując je za własne i czyniąc podstawą własnego rozstrzygnięcia. Na gruncie tych ustaleń Sąd Okręgowy wywiódł jednak odmienne wnioski prawne.

Sprawa niniejsza została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, Sąd Okręgowy nie prowadził postępowania dowodowego, zatem stosownie

do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy podzielił zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, tj. w szczególności art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1028) i pozostałych, powołanych w apelacji.

Umowa zawarta przez kredytobiorcę z pozwanym, została zawarta przy udziale pośrednika, który **reprezentował bank**. Pod umową podpisał się pracownik pośrednika występując jako **pełnomocnik banku**. Jest rzeczą banku, w jaki sposób organizuje swoją działalność. Nie może jednak ona prowadzić do obchodzenia przepisów bezwzględnie obowiązujących m.in. w zakresie obowiązku zwrotów proporcjonalnej części kosztów kredytu, w przypadku wcześniejszej jego spłaty – w tym opłaty na rzecz pośrednika. Kredytobiorca nie zawierał umowy z pośrednikiem – zawarł ją wyłącznie z bankiem. W istocie kredytobiorca nie poniósł bezpośrednio kosztu opłaty pośrednika, ta została bowiem skredytowana, podobnie jak pozostałe koszty kredytu. Kredytobiorca upoważnił jedynie bank do potrącenia z kwoty kredytu i przelania na rachunek pośrednika kwoty prowizji. Kredytobiorca spłacał opłatę jak i inne koszty, w ramach całościowej spłaty zobowiązania. W istocie mechanizm ten sprowadza się do finansowania kosztów kredytu samym kredytem, z którego określona kwota jest potrącona – tak samo jak pozostałe koszty kredytu, w skład których sporna opłata pośrednika niewątpliwie wchodzi. Wynika to z treści umowy kredytu – jej konstrukcji, charakteru omawianej opłaty oraz wprost – z formularza informacyjnego dotyczącego kredytu, na jego stronie 5 (k. 87 akt).

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, zgodnie z którym konsument uprawniony jest do uzyskania zwrotu części pobranych kosztów kredytu niezależnie od tego, czy koszty te doprowadziły do przysporzenia banku, czy też uzyskane zostały przez podmioty trzecie, np. pośredników kredytowych. Odmienna ocena może mieć miejsce w odniesieniu zwłaszcza do składek ubezpieczeniowych, w zamian za które kredytobiorcy przysługiwała przez określony czas ochrona.

Dodać należy, że ustawodawca kreując pojęcie całkowitego kosztu kredytu postanowił objąć nim możliwie największy krąg desygnatów, a zatem wszystkie obciążenia, jakie obowiązuje konsument zawierając umowę kredytu konsumenckiego, poza całkowitą kwotą kredytu. Bez znaczenia dla zakwalifikowania określonego obciążenia jako całkowitego kosztu kredytu jest jego nazwa, konstrukcja lub sposób jego wyliczenia. Istotne jest, aby koszty te obciążały konsumenta. Nie występuje przy tym współzależność pomiędzy obciążeniem konsumenta a przychodem kredytodawcy. W rezultacie do całkowitego kosztu kredytu zaliczeniu podlegają wszelkie obciążenia konsumenta niezależnie od tego, czy uzyskiwane są one przez kredytobiorcę, czy też osoby trzecie (dopuszczalność badania abuzywności postanowień umownych dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego”, MOP rok 2021 nr 5, str. 238).

Odmiennie stanowisko prowadziłyby do umożliwienia masowego unikania obowiązku zwrotu proporcjonalnych części prowizji przez banki, poprzez zawieranie umów z klientami poprzez pośredników, których rola w istocie nie polega na obiektywnym doradztwie finansowym, lecz reprezentowaniu banku zastępując w tej roli jego pracowników, wyłącznie w celu uniknięcia ewentualnej odpowiedzialności z tytułu zwrotu kosztów kredytu, w przypadku jego wcześniejszej spłaty.

Zgodnie z treścią art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.

Definicja pojęcia całkowitego kosztu kredytu została natomiast zawarta w art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim i obejmuje „wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz; b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu; z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta”. Brzmienie powołanego przepisu wskazuje na to, że ustawodawca nie wyłącza możliwości obniżenia żadnego z rodzaju kosztów określonych w art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim. W szczególności nie dokonuje rozróżnienia prowizji czy opłat przygotowawczych. Dodatkowo nie wyróżnia kosztów

uiszczanych bezpośrednio na rzecz banków i innych podmiotów – z wyjątkiem kosztów notarialnych. Zasadniczą przesłanką do zaliczenia kosztu do całkowitych kosztów kredytu jest to czy są one niezbędne do uzyskania kredytu.

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 11 września 2019 r. wydanym w sprawie C-383/18, jednoznacznie stwierdził, że art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/48 w sprawie umów o kredyt konsumencki (którego implementację stanowi art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim) należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Powyższe orzeczenie rozstrzygnęło toczący się w tym zakresie w orzecznictwie i doktrynie spór.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że zarówno wykładnia literalna jak i celowościowa art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim prowadzi do wniosku, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu następuje obniżenie wszystkich możliwych jego kosztów, z tym jedynie zastrzeżeniem, że ma ono charakter proporcjonalny. W konsekwencji dotyczy to także opłaty na rzecz pośrednika kredytowego, który nie jest stroną umowy, lecz występuje w imieniu pozwanego banku. Niewątpliwie bowiem jest to przy tym koszt udzielenia kredytu.

Podkreślenia wymaga, że powyższe stanowisko jest powszechnie przyjęte i ugruntowane w orzecznictwie Sądu Okręgowego w Toruniu, na gruncie licznych spraw tego rodzaju.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego (...)Bank. S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. F. kwotę 7.437,84 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 27 lutego 2021 r. do dnia zapłaty, a nadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu za postępowanie przed Sądem I instancji w kwocie 2.217 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku, do dnia zapłaty, O kosztach tych orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 §1, §1⁽¹⁾ i § 3 k.p.c.

Na tej samej podstawie orzeczono o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym, zasądzając z tego tytułu od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.300 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku, do dnia zapłaty, na którą to kwotę składa się 400 zł opłaty sądowej od apelacji oraz 900 zł wynagrodzenia reprezentującego powoda pełnomocnika.